

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Libor Pátý

Rudolf Jaeckel 1907-1963 [nekrolog]

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 8 (1963), No. 5, 287--288

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138415>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1963

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZPRÁVY, JUBILEA, HISTORIE

KONFERENCE NĚMECKÉ FYZIKÁLNÍ SPOLEČNOSTI

Ve dnech 1.—5. IV. 1963 se konala v Lipsku výroční konference německé fyzikální společnosti (Physikalische Gesellschaft in der Deutschen Demokratischen Republik). Účastnilo se jí asi 400 fyziků z NDR, hosté z SSSR, lidově demokratických států a z NSR. Na konferenci bylo předneseno téměř 150 přednášek a krátkých sdělení. První, druhý a čtvrtý den konference byly dopoledne na pořadu delší referativní společné přednášky, odpoledne krátká sdělení rozdělená podle oborů do více poslucháren. Krátká sdělení pokračovala pátý den dopoledne. Třetí den byl věnován členské schůzi společnosti a společnému výletu účastníků konference. Většina večerů byla věnována společenskému programu.

Typem konference byla dána velká různorodost probíraných témat. Značná část referátů byla zaměřena na technické aplikace fyziky. V referátech se vystřídaly téměř všechny oblasti fyziky. Poněkud více pozornosti bylo věnováno polovodičům, fyzice plazmatu, elektronice a fyzice vysokomolekulárních sloučenin. Různorodost témat byla organizačně vhodně vyvážena shrnováním referátů týkajících se obdobných oborů do jednotlivých půldnů a zařazováním dopoledních přehledných referátů. Přehledné referáty byly přednášeny na takové úrovni, aby byly srozumitelné i nespecialistům v příslušném oboru. Zdálo se nám však někdy, že ve snaze po srozumitelnosti byla jejich úroveň až příliš nízká.

Konference dala účastníkům přehled po některých oblastech moderní fyziky a příležitost setkat se s fyziky, kteří pracují v různých oborech. Byla místem společenského a odborného setkání velké části fyziků Německé demokratické republiky. Pro šířku zaměření konference byla však značně omezena doba pro výměnu zkušeností a získávání podnětů pracovníků z jednoho oboru. V tomto smyslu je třeba dát přednost konferencím s užším odborným zaměřením.

Jednota čs. matematiků a fyziků byla na konferenci zastoupena dvěma delegáty, V. VYŠÍNEM z PF UP v Olomouci a A. HAVRÁNKEM z MFF KU v Praze. Na konferenci jsme přednesli krátká sdělení o výsledcích práce, V. Vyšín z kvantové statistiky a A. Havránek z oboru fyziky vysokomolekulárních látek.

Přijetí, kterého se nám dostalo ze strany německých soudruhů, bylo velmi pěkné. Náš pobyt v NDR byl po všech stránkách velmi dobře zajištěn.

Vratislav Vyšín, Antonín Havránek

RUDOLF JAECKEL 1907—1963

17. ledna 1963 uprostřed své práce náhle zemřel prof. dr. RUDOLF JAECKEL, spolupracovník GAEDEHO a jeden ze současných nejvýznamnějších fyziků pracujících v oboru nízkých tlaků.

R. JAECKEL se narodil v roce 1907 v Elberfeldu v Německu. Studoval na universitách v Hannoveru a v Berlíně. Pod vedením prof. G. HERTZE obhájil r. 1932 diplomovou práci na téma „Separace dvou plynů v kladném sloupci doutnavého výboje“ a dva roky nato dosáhl doktorátu u L. MEITNEROVÉ, u níž pracoval jako asistent až do roku 1938. V tomto roce pod tlakem Hitlerova režimu opustil berlínský Chemický ústav a vstoupil do zaměstnání u fy E. Leybold's Nachf. v Kolíně nad Rýnem. Dostal se tak do pracovního kontaktu s prof. W. GAEDEM, jedním ze zakla-

datelů moderní vakuové techniky a mimo jiné vynálezcem molekulární a difúzní vývěvy, s nímž pracoval jako asistent. Po smrti GAEDEHO se JAECKEL stal vedoucím vědeckotechnického oddělení této firmy a byl jím až do roku 1953, kdy přešel na universitu v Bonnu, na níž již dříve přednášel. V roce 1955 byl jmenován profesorem na této universitě a v loňském roce se stal ředitelem nově vybudovaného Ústavu aplikované fyziky. S firmou Leybold, jedním z nejvýznamnějších výrobců vakuových přístrojů a zařízení, spolupracoval až do své smrti.

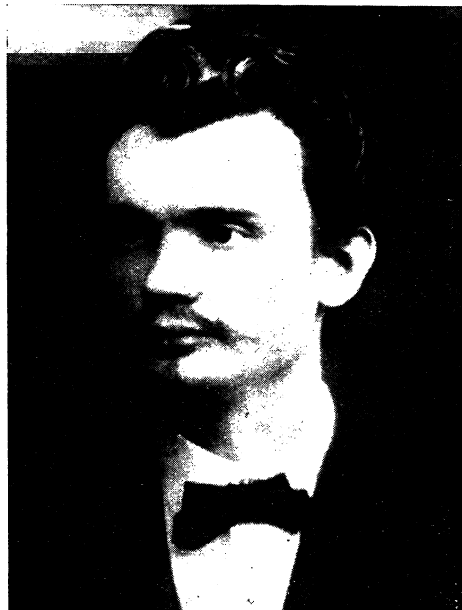
Prof. JAECKEL zanechal za sebou velké dílo. Je autorem velkého počtu původních prací převážně z oboru vakuové fyziky, autorem knihy *Kleinste Drucke, ihre Messung u. Erzeugung* (Velmi nízké tlaky, jejich měření a získávání), jež byla přeložena do několika jazyků. Prof. JAECKEL se věnoval teoriím difúzních vývěv a vývěv ejektorových a v poslední době srážkovým procesům v molekulárních svazcích.

Prof. JAECKEL byl oblíbeným učitelem. Shromáždil kolem sebe řadu mladších pracovníků a založil tak vědeckou školu, která se věnuje problematice získávání nízkých tlaků. Věnoval se i organizační práci ve svém oboru. Jeho zásluhou byla zřízena odborná společnost „Vakuum“ (Arbeitsgemeinschaft Vakuum), která mimo jiné organizuje pracovní konference (poslední v loňském roce ve Frankfurtu n. M.). R. JAECKEL byl stížen těžkou chorobou, s kterou bojoval celý svůj život; přes utrpení, které mu život přinesl, byl vždy přátelským a povzbuzujícím učitelem.

Libor Pátý

STO LET OD SMRTI RUDOLFA SKUHERSKÉHO

Dne 9. října uplyne sto let od úmrtí Rudolfa Skuherského, prvního profesora deskriptivní geometrie na Královském českém polytechnickém ústavu zemském v Praze, z něhož se během doby vyvinulo dnešní České vysoké učení technické.

RUDOLF SKUHERSKÝ se narodil 23. dubna 1828 v Opočně, kde jeho otec byl lékařem. Studoval nejdříve tři roky na gymnasiu v Hradci Králové, potom jeden rok v Broumově. Nechtěl být lékařem jako jeho otec, a proto studoval v letech 1842–44 na dvouletém reálce v Praze a potom jeden rok (1844–45) na polytechnickém ústavu. Protože se mu nelíbil způsob tehdejšího studia, odešel z techniky a stal se hospodářským úředníkem na panství knížete Colloreda v Opočně a v Dobříši. Po bouřích v roce 1848 se na podzim vrátil do Prahy a pokračoval ve studiích na technice. Pilně studoval a vynikl v rýsování tak, že byl za výbornou práci vyznamenán. Protože však z deskriptivní geometrie, kterou si zejména oblíbil, byly v Praze vykládány jen nejnútnejší základy pro rýsování, odešel r. 1849 na polytechniku do Vídně, kde v r. 1851 ukončil studia na stavitelském odboru.

Již v roce 1850 vydává v „Sitzungsberichte der kais. Akademie der Wissenschaften“ dvě práce: *Die orthographische Parallelperspektive* (v 5. svazku) a *Die Theorie der Theilungspunkte als Beitrag zur Lehre von der freien Perspektive* (v 7. svazku). Na základě těchto prací se stal od 1. října 1851 asistentem u prof. HÖNIGA a místo zastával do 20. listopadu 1852.